

Memoria locului – peisajul comemorativ reflectat prin toponime – Grivița

- partea III -

Pentru a cinsti vitejia și jertfa ostașilor români în luptele pentru cucerirea **redutei Grivița**, așa cum a fost amintit în primele două părți ale acestui material, autoritățile locale din București au atribuit numele acestei redute uneia dintre cele mai importante artere de circulație din oraș: Calea Târgoviștei. Personalitățile militare ale vremii considerau cucerirea redutei Grivița ca pe un moment cheie în determinarea statului român modern.

Importanța Bătăliei de la Plevna a fost una decisivă în derularea războiului din 1877-1878, iar contribuția armatei române a fost una majoră și plătită cu jertfă de sânge a bravilor ei ostași. Luptele ce au vizat asediul Plevnei au debutat în data de 8/20 iulie 1877, urmate de un al doilea atac general în data de 18/30 iulie, dar forțele ruse au fost respinse, suferind mari pierderi. Comandantul trupelor ruse, Marele Ducele Nicolae, după atacul asupra Plevnei din 18/30 iulie 1877, solicită Domnitorului Carol I sprijinul armatei române: „Turcii, adunând cele mai mari mase la Plevna, ne prăpădesc. Rog să faci fuziune, demonstrație și, dacă este posibil, trecerea Dunării pe care tu dorești să o faci între Jiu și Corabia. Această demonstrație este indispensabilă pentru a facilita mișcările mele. Nicolae.” Localitatea Plevna a fost intens fortificată la ordinul generalului otoman Osman Nuri Pașa, prin ridicarea a 14 de redute pe colinele din jurul acestui oraș.

După traversarea Dunării, spre actualul teritoriu al Bulgariei, de către trupele Armatei române și formarea Armatei de Vest compusă din trupele române și trupe rusești, aflate sub comanda Domnitorului Carol I, în data de 30 august/ 11 septembrie 1877 trupele au deschis atacul pentru cucerirea Plevnei. Armata de operații române a primit dispoziția de a ataca reduta Grivița.

Denumirea redutei Grivița a fost dată de învecinarea acesteia de satul omonim aflat la periferiile Plevnei, în estul acesteia. Această mare redută era considerată a fi cel mai important punct strategic al sistemului de apărare al Plevnei, iar cucerirea acestuia ar fi determinat o pătrundere rapidă spre cucerirea localității Plevna. La acel moment nu se cunoștea faptul că existau două redute învecinate, amplasate la distanța de circa 350 metri una de cealaltă, ce aveau să se numească ulterior Grivița 1 și Grivița 2 (cea care nu era cunoscută).

Divizia a 3-a de infanterie, condusă de colonelul George Anghelescu, și Divizia a 4-a de infanterie, condusă de colonelul Alexandru Anghelescu, au atacat la ora 15:00 reduta Grivița. Din cauza lacunelor de informații referitoare la structura sistemului defensiv otoman, dar și a topografiei regiunii, care era fragmentată de multiple văi, atacul care trebuia să fie unul concentrat s-a desfășurat separat, cele două divizii, atacând separat altă redută. Reduta Grivița 1 a fost atacată de Divizia a 4-a, iar Divizia a 3-a a atacat reduta Grivița 2.

Linia întâi de atac, din cadrul Diviziei a 3-a, era formată din batalionul 1 din Regimentul 10 dorobanți, la comanda acestuia fiind maiorul George Șonțu. Linia a doua era formată din

batalionul 1 din Regimentul 8 linie, la comanda acestuia fiind căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu. La comanda primelor linii de atac era locotenent-colonelul Constantin Poenaru, comandantul Regimentului 8 linie, iar linia a treia de atac era formată din două batalioane din cadrul Regimentului 8 și Regimentului 10, aflate sub comanda locotenent-colonelului George Măldărescu, comandantul Regimentului 10 dorobanți.

Atacul a pornit din Valea Bucov, trupele înaintând circa 1000 metri până pe culmea dealului unde se credea că va fi un platou drept spre reduta Grivița 2. Dar, de aici, pentru a ajunge la redută, trebuia să mai traverseze o vale de circa 500 metri cu versanți abrupti, care era acoperită de mărăciniș. Această vale va purta ulterior numele de „Valea Plângerii” sau „Valea Sângelui”. Pe această culme au fost întâmpinați de focul ucigător al turcilor, dar, cu toate acestea, maiorul George Șonțu a coborât valea alături de batalionul său și a început ascensiunea pe versantul abrupt spre parapetele redutei otomane. Bravii ostași au fost secerăți de gloanțele inamice, maiorul George Șonțu căzând eroic, iar comanda a fost preluată de căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu. Ajunși în preajma șanțurilor de apărare ale redutei, lupta a devenit una la baionetă. Prin bravură și determinare, ostași români au ajuns la parapetele redutei, dar aici au fost respinși și, neprimind întăriri, au fost nevoiți să se retragă. Căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu a înfipt steagul în parapetul redutei și a căzut, fiind străpuns de focul inamic. Atacul, care a durat 40 de minute, a adus mari pierderi în rândul trupelor Diviziei a 3-a, ceea ce a determinat o neangajare într-un nou asalt.

În acest atac, ostașii români au suferit pierderi importante, din unele date reiese că Divizia a 3-a infanterie a pierdut: 11 ofițeri morți (maiorul George Șonțu, căpitanul Valter Mărăcineanu, căpitanii Leon Cracalia și Vasile Panu, locotenenții Chivu Stănescu și Grigore Gheorghievici, Alexandru Ghenoiu, Mihail Șurcă, sublocotenenții Vasile Horcea, Constantin Ulescu, Nicolae Nancovici), 15 ofițeri răniți, 683 ostași de trupă morți și răniți.

În același timp, Divizia a 4-a infanterie începea, din altă direcție atacul spre marea redută Grivița (parte a sistemului defensiv, care se va numi ulterior Grivița 1). Dispozitivul de atac era format din trei linii: linia întâi, compusă din batalionul 2 vânători, era condusă de maiorul Alexandru Candiano-Popescu; linia a doua era formată din batalionul 1 din Regimentul 16 dorobanți, comandat de maiorul Alexandru Jipa; iar a treia linie de atac era compusă din batalionul 2, din Regimentul 5 linie, comandat de maiorul Leonida Iarca și din batalionul 2, din Regimentul 14 dorobanți, aflate sub comanda maiorului Ioan Arabu.

În lipsa sprijinului trupelor ruse, care nu au atacat la ora stabilită, și a Diviziei a 3-a infanterie care atacase reduta Grivița 2, primul asalt a fost respins cu fermitate de artileria armatei otomane. În urma acestui atac, Divizia a 4-a, reîntărită cu trupele de rezervă și trupele ruse, desfășoară încă 2 atacuri soldate cu același rezultat. În aceeași zi, de 30 august/ 11 septembrie 1877, la ora 18, ostașii români, îmbărbătați de comandanții lor, au pornit un nou asalt, al patrulea, spre reduta Grivița 2. După o luptă înverșunată, ce a durat o oră, trupele române au

reușit să ocupe reduta. Trupele turce au încercat mai multe tentative de redobândire a obiectivului, dar fără succes.

Cucerirea redutei Grivița 1 a fost singura victorie în cadrul acestui asalt general al armatei ruso-române asupra fortificațiilor Plevnei. Trupele române au capturat trei tunuri și, odată cu acestea, și un steag al otomanilor de către trei militari din Batalionul 2 vânători: soldatul Grigore Ion, sprijinit de caporalul Nica Vasile și sergentul Stan Gheorghe.

Sacrificiul ostașilor români în cele patru atacuri a fost plătit cu sângele a peste 2500 de morți și răniți, după estimările generalului Radu Rosetti. Dintre aceștia, îi amintim pe locotenentul Dimitrie Nicolescu, sublocotenentul Vasile Mihăescu, căpitanul Mihail Romano, sublocotenentii Gheorghe Botescu și Iustin Handoca, căpitanii Dumitru Bușilă, Nicolae Măcărescu și sublocotenentul Ion Elefterescu.

Al treilea asalt al Plevnei nu a fost, cu excepția cuceririi redutei Grivița 1, de către armata română, un succes al armatei aliate. După analiza din cadrul consiliului de război, s-au expus două soluții tactice de abordare a asediului Plevnei. Prima abordare consta în renunțarea pozițiilor ocupate și o retragere pentru a permite o refacere și o reorganizare în vederea sosirii din Rusia de noi trupe, iar cea de a doua, propusă de generalul Alexandru Cernat, prevedea păstrarea pozițiilor cucerite și instalarea unei blocate asupra Plevnei și cucerirea fortificației printr-un asediu sistematic. Acest lucru permițând în timp și o refacere a trupelor odată cu sosirea noilor ostași din Rusia, această ultimă variantă fiind în final și cea agreată de liderii aliați.

Bătălia de la Grivița a reprezentat una din primele victorii ale Armatei Române în vederea obținerii Independenței de stat de sub suzeranitatea Imperiului Otoman.

Victoria redutei Grivița a fost onorată de Domnitorul Carol în Ordinul de zi nr. 58, 5/17 septembrie 1877, adresat ofițerilor și ostașilor români:

„Ostași!

În lupta din 30 August voi ați dovedit că virtutea strămoșească n-a pierit din rândurile oștenilor Români. Sub focul cel mai viu al inamicului ați înfruntat moartea cu bărbăție, ați luat o redută, un drapel și trei tunuri. Țara vă va fi recunoscătoare de devotamentul și abnegația voastră și Eu ca Domnul și Comandantul vostru, sunt mândru de voi și vă mulțumesc. Deși am făcut pierderi simțitoare, deși deplâng împreună cu voi pierderea bravilor camarazi căzuți pe câmpul de onoare, dar sângele vărsat nu va fi în zadar, dintr-însul va rodi mărirea și Independența Patriei.

Dat la Marele Cartier General Domnesc al Armatei de Occident

Poradim, 5 Septembrie 1877

Carol”.

Bibliografie:

Adăniloie, N, *România Independentă*, în Dan Berindei, coord., *Istoria Românilor*, Vol. VII, TOM I, Editura Enciclopedică, București, 2015.

Documente privind Istoria României. Războiul pentru Independență, Vol. VI (1 septembrie 1877 – 15 octombrie 1877), Editura Academiei Republicii Populare Române, București, 1953.

Ilie, Cornel-Constantin, coord., *Independența României 1877-2017*, Muzeul Național de Istorie al României, București, 2017.

Olteanu, Constantin și colb., *Cronica participării armatei romane la războiul pentru independență 1877-1878*, Editura Militară, București, 1977.

Rosetti, Radul, *Partea luată de armata română în războiul din 1877-1878*, Edit. Cultura națională, București, 1926.